

Κώστας Χ. Πασχάλης

Ποιός έχει βλέμμα ν' αντικρύσει τον ορίζοντα;

*Μια φορά ήταν η ζωή μου έκπαγλη γιορτή
που όλα τα στόματα άνοιγαν
κι όλα τα κρασιά κυλούσαν.
Πήρα μια νύχτα την ομορφιά στα γόνατά μου
- ήταν πικρή, και την βλαστήμησα.*

Αρθούρος Ρεμπώ

□

Αντλώ την αφορμή για το κείμενο αυτό, από μία πολύ καίρια παρατήρηση (κατά την προσωπική μου γνώμη) του Σάκη Μπόικου που περιλαμβάνεται σε κείμενό του, το οποίο πρόσφατα δημοσιεύτηκε στον τοπικό Τύπο. Σας την παραθέτω:

«...θα εξακολουθούμε να “αγαπάμε” και να υπερασπιζόμαστε το ευρώ ακόμα και αν χρειαστεί γι’ αυτό να μετατραπεί η Ελλάδα σε κοινωνικό νεκροταφείο;

Ο ΣΥΡΙΖΑ καλείται να περιγράψει στο λαό αυτό το όριο ειλικρινά και με σαφήνεια. Διότι η όποια (επί πλέον) θυσία εκ μέρους του λαού νοηματοδοτείται ως τέτοια μόνον όταν γίνεται αποδεκτή με ιστορική επίγνωση από τον ίδιο το λαό, όταν ορίζεται από τον άμεσα ενδιαφερόμενο ως οδυνηρή πράξη του σήμερα για την απελευθέρωση του αύριο. Διαφορετικά, αν δηλαδή συντελείται εν κρυπτώ από τις ιθύνουσες πολιτικές ελίτ (εν ονόματι της κοινωνίας ... εις βάρος της κοινωνίας), όπως συνέβη επί συγκυβέρνησης ΠΑΣΟΚ-ΝΔ-ΛΑΟΣ, τότε δεν πρόκειται για θυσία αλλά για σφαγή...».

Σε μία μόλις παράγραφο ο συντάκτης του κειμένου διεισδύει στον πυρήνα ενός ουσιαστικού, πλην ανεπαρκώς προβαλλόμενου, προβληματισμού, που σχετίζεται με τη διαχείριση της «επόμενης ημέρας» από την πλευρά του ΣΥΡΙΖΑ

Η επώδυνη και οδυνηρή, πλην αναγκαία δοκιμασία την οποία και πρέπει να περάσουν οι πολίτες αυτής της χώρας, ώστε να διαμορφωθούν οι όροι και οι προϋποθέσεις για μία νέα κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα (που θα ανατρέπει τις σχέσεις εξάρτησης και υποταγής στο ευρωπαϊκό διευθυντήριο), έχει ως βασικό προαπαιτούμενο την «ιστορική επίγνωση», την απόλυτη συνειδητοποίηση της προσωπικής «ιστορικής ευθύνης». Αυτή είναι που θα νοηματοδοτήσει (και θα νομιμοποιήσει) την πορεία προς τα εμπρός. Αυτή είναι που θα κρατήσει ζωντανό τον κοινωνικό ιστό, μπροστά στις δυσκολίες και τα πωσιμότητα, αυτή είναι που θα διατηρήσει άσβεστη τη φλόγα της «αντίστασης» στις όποιες ανηλεείς επιθέσεις. Και εδώ ακριβώς μπαίνει το κυρίαρχο ερώτημα, με το οποίο και τιτλοφορείται και το κείμενο:

«Έχουμε βλέμμα να αντικρύσουμε τον ορίζοντα;»

Έχουμε το σθένος, τη δύναμη και τη θέληση, να υπερβούμε τον ίδιο μας τον εαυτό, να κατανοήσουμε το μέγεθος της «ιστορικής μας ευθύνης»; Έχουμε την τόλμη να διασχίσουμε το ορμητικό ρέμα (με ορατό τον κίνδυνο να βουλιάξουμε) για να περάσουμε στην απέναντι όχθη;

Η δική μου απάντηση (όσο μπορεί αυτή να ενδιαφέρει) εμπεριέχεται στο παρακάτω εξαιρετικά ενδιαφέρον (και λογοτεχνικά) απόσπασμα, το οποίο και αλιεύσα από περιήγηση στο διαδίκτυο (www.saraievomag.gr), με γνώμονα τις σκέψεις και τα ερωτήματα που προηγήθηκαν.

«...Το άλμα στον ουρανό είναι πρόσκαιρη αντιστροφή της βαρύτητας. Αντιστρέφεις την βαρύτητα επειδή έχεις γερά γόνατα. Κότσια που λένε. Κι έτσι μόνο μαθαίνεις όχι μόνο όσα σου επιτρέπουν να αιωρηθείς, αλλά κι όλα εκείνα που σε τραβούν προς τα κάτω. Το ίδιο είναι για να μάθεις πως κατασκευάζεται το μέλλον: χρειάζονται τα κότσια της επίγνωσης και του πόνου για το πως (δεν) κατασκευάστηκε νωρίτερα...

...Οι άνθρωποι ανέκαθεν κανόνιζαν τις πράξεις τους ανάλογα με το πως φαντάζονταν πως αργότερα θα τις

Κώστας Χ. Πασχάλης

Ποιός έχει βλέμμα ν' αντικρύσει τον ορίζοντα;

κατέγραφε η Ιστορία, λέει ο Αντόνιο Σκουράτι, ένας από τους καλύτερους συγγραφείς της ιταλικής νέας γενιάς. Κι όχι μόνο οι άνθρωποι οι μεγάλοι και οι σημαντικοί, αλλά και οι πιο απλοί. Αντίθετοι στη λογική του στιγμιαίου και της αρπακτής, νοιάζονταν για το όνομα που θα άφηναν αύριο μεθαύριο στους γνωστούς, στη γειτονιά, για το «πρόσωπο» με το οποίο θα τους θυμούνταν οι φίλοι τους. Κι ήταν αυτό ένα πρόσωπο που δεν το έφτιαχναν μέσα σε μια στιγμή, αλλά σε μια ολόκληρη ζωή.... Ξεπερνούσαν το στιγμιαίο, επειδή ζούσαν με μια ιστορική επίγνωση. Για να μπορούν αργότερα να πουν χωρίς ντροπή: «Αυτός ήμουν. Έτσι έζησα. Αυτή ήταν η ζωή μου...»

... Ο μοναδικός χρόνος στον οποίο ξέρουμε σήμερα να ζούμε είναι ο ενεστώτας, λέει ο Σκουράτι. Ο άνθρωπος της στιγμής δεν σηκώνει το βλέμμα στον ορίζοντα. Δεν τον νοιάζει ο κόσμος που θα 'ρθει. Και δεν αντέχει να περιμένει να τον ωριμάσει ο χρόνος... Ο κόσμος του υποσκάπτεται σιωπηλά, χωρίς καν να αντηχεί "ο θρήνος του εκσκαφέα" που πλήγωνε τ' αυτιά του Παζολίνι. Πού να βρεθεί χρόνος για τέτοιους τραγικούς οδυρμούς... Μονάχα ένα συνεχές υπόκωφο βουητό. Αυτή είναι η ηχητική υπόκρουση της ζωής που ζούμε καταχρώμενοι το παρόν...»

Η απάντηση νομίζω πως έχει ήδη δοθεί. Αν δεν ακούσουμε, ή ακόμη καλύτερα αν δεν συναποφασίσουμε να ακούσουμε «το θρήνο του εκσκαφέα» θα εξακολουθούμε να ζούμε καταχρώμενοι το παρόν, που στη δική μας περίπτωση δεν είναι τίποτα άλλο από ένα αναμιάσημα του στείρου και ανέλπιδου παρελθόντος.